

ZAKON BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

FORMACJA DO MISJI

SZEŚCIOLETNI PROJEKT ZAKONU (2007-2013)

WPROWADZENIE

*“Nie zatrzymujcie więc niczego z siebie dla siebie,
aby was całych przyjął Ten, który cały wam się oddaje” (LZ 29)*

1. *Wszystkim braciom Zakonu przedstawiamy to narzędzie, które – jak mamy nadzieję - może wesprzeć proces naszego osobistego i wspólnotowego rozwoju. Projekt ten nie został napisany w formie wykładu, ale ma charakter schematyczny, tak, by każdy - zarówno indywidualnie jak i we wspólnocie - mógł go ponownie opracować, dostosować i skonkretyzować. W sposób szczególny zachęcamy jurysdykcje by wzięły go pod uwagę w opracowywaniu własnych projektów czteroletnich. Po podaniu krótkiego uzasadnienia wyboru tematyki, przedstawimy cele i środki do ich osiągnięcia, ukazując je na trzech płaszczyznach: Zakonu, wspólnoty prowincjalnej/miejscowej i pojedynczego brata. Na końcu podane zostaną ustalenia, co do głównych etapów weryfikacji samego projektu.*

1. Uzasadnienie

2. **Kapituła generalna zwyczajna** - Asyż 2007, wskazała na potrzebę stworzenia sześcioletniego projektu dla całego Zakonu i ukazała najważniejsze elementy, powierzając zadanie ich opracowania Ministrowi Generalnemu z jego Definitorium¹.
3. Przesłanie Ojca świętego **Benedykta XVI** do Kapituły przypominało nam znaczenie rocznicy osiemsetlecia nawrócenia św. Franciszka i zaprosiło nas do życia na jego wzór, “w stanie stałego nawrócenia”², w “wierności korzeniom doświadczenia franciszkańskiego i śledzenia z uwagą znaków czasu”³.
4. Podczas bieżącego sześciolecia nasza Rodzina przeżywa już uroczyste obchody osiemsetlecia założenia Zakonu. Przedstawiany przez nas projekt nie chce zastępować trwających już przygotowań, ale zbiera niektóre elementy i wzmacnia je, aby ta rocznica stała się czasem łaski dla całego Zakonu.
5. Obecny projekt chce być dodatkowym narzędziem, które pomoże nam w prawdziwym nawróceniu się, na wzór św. Franciszka. Ciągłe bowiem potrzebujemy ustawicznej formacji, uzdalniającej nas do pełnienia posłannictwa - formacja ciągła i posłannictwo to dwa wielkie tematy, uznane przez Kapitułę generalną zwyczajną 2007 za priorytetowe. One też stanowią linie przewodnie całego tego projektu.
6. Nadzwyczajna Kapituła generalna (Ariccja 1998), “Kapituła braterska” oraz Międzynarodowy Kongres Wychowawców (Polska 2004) i wreszcie Międzynarodowy Kongres Misyjny (Indie 2006), zaowocowały sformułowaniem programu dla Zakonu na najbliższe lata, którego tematem ma być: **formacja ku posłannictwu**.

---

¹ Przesłanie Kapituły generalnej 2007 do wszystkich Braci

² Przesłanie Ojca świętego Benedykta XVI do Kapituły generalnej 2007.

³ Tamże.

2. Priorytet sześćciolecia: „Formacja ku posłannictwu”

7. “Formacja ku posłannictwu” ma stanowić **priorytetowe zadanie dla całego Zakonu aż do Kapituły generalnej zwyczajnej w roku 2013**. „Formację do bycia ludźmi Bożymi⁴, świadectwo życia braterskiego⁵ i gruntowne odnowienie naszej posługi-świadectwa, pragniemy promować i odnawiać w świetle “posłannictwa”⁶.

3. Cele i środki

8. By wesprzeć nasz rozwój, jako braterskiej wspólnoty Braci Mniejszych Konwentualnych, spośród różnych uchwał przyjętych przez Kapitułę generalną 2007, centralny zarząd Zakonu wybrał cztery **cele** i dla każdego z nich **po kilka środków**, pozostawiając realizację innych projektów właściwym sekretariatom. Biorąc pod uwagę ocenę Kapituły, światła, cienie i wyzwania, które pojawiły się w dyskusjach kapitulnych, **proponujemy następujący program**:

3.1. Uruchomienie procesu systematycznej rewizji Konstytucji

9. Kapituła generalna⁷ uznała za konieczną systematyczną rewizję naszych Konstytucji, po upływie blisko 40 lat od ich zredagowania na Kapitule generalnej w roku 1969 - co było odpowiedzią na zaproszenie Soboru Watykańskiego II - i po około 25 latach od ich ostatecznego promulgowania (1984).
„I mnie się zdaje, że sprawa konstytucji dostosowanych do kodeksu i obecnego czasu jest rzeczą najważniejszą, bo te *dobrze zrobione* uregulują resztę” (św. Maksymilian M. Kolbe, *Pisma* 73,)
10. **Na poziomie Zakonu**: zarząd Zakonu uruchomi na szeroką skalę ściśle określony proces rewizji naszych Konstytucji, angażujący wszystkich braci Zakonu, którzy zechcą uczestniczyć w skutecznym dążeniu do głębokiej odnowy wspólnotowej i misyjnej. Uaktualnienie/weryfikacja wykonanej pracy nastąpi podczas Zgromadzenia generalnego w połowie sześćciolecia.
11. **Na poziomie braterskiej wspólnoty**: konferencje/federacje, jurysdykcje, lokalne wspólnoty przyjmą i nadadzą konkretny kształt propozycjom, nadesłanym przez Komisję ds. Rewizji Konstytucji Zakonu.
12. **Na poziomie pojedynczego brata**: każdy z braci będzie aktywnie uczestniczył w procesie rewizji Konstytucji, rozumianym jako część swojej formacji ustawicznej.

---

⁴ “Dążyć do świętości — oto synteza programu każdego życia konsekrowanego, także w perspektywie jego odnowy u progu trzeciego tysiąclecia. (por. Posynodalna Adhortacja Apostolska *Vita consecrata*, 93-94)

⁵ “Należy zatem przypomnieć wszystkim, że sama komunია braterska jest już apostołatem i stanowi bezpośredni wkład w dzieło ewangelizacji. (Instrukcja Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego „Życie braterskie we wspólnocie: *Congregavit nos in unum Christi amor*”, 54)

⁶ Uchwała nr 2 Kapituły generalnej 2007

⁷ Wniosek 1

3.2 Formację ustawiczną uznać za priorytetową

13. *Sama natura postawy franciszkańskiego ucznia Chrystusa, jak to można zobaczyć u Franciszka, wymaga, aby całe jego życie było ciągłym nawracaniem się i stopniowym utożsamianiem się z Chrystusem. Oznacza to wyrobienie w sobie mentalności pielgrzyma, zdążającego do upragnionego celu. Pierwszorzędnym celem formacji ustawicznej jest zachowanie w każdej osobie konsekrowanej, na różnych etapach życia, żywego zapału do stawiania się na wzór Chrystusa” (Il Discepolato francescano, 101).*
14. **Na poziomie Zakonu:** kontynuując praktykę - Polska 2004, Zakon zorganizuje w połowie sześćdziesiątych w Ameryce łacińskiej (San Paolo, Brazylia) zebranie generalne - z udziałem ministrów i delegacji gwardianów - wokół tematu formacji ustawicznej;
15. **Na poziomie lokalnej wspólnoty:** należy opracować projekt, pozostający w zgodności z projektem prowincjalnym/kustodialnym, jako skuteczny środek wspierania życia braterskiego i nadawania wyrazu naszej obecności i posłannictwu. Korzystając ze stosownych narzędzi - jak np. schematy kapituł o wspólnej dla całego Zakonu tematyce, przygotowane zarząd Zakonu we współpracy z konferencjami/federacjami - należy docenić rolę kapituły konwentualnej, jako uprzywilejowanego miejsca formacji ustawicznej, gdzie wspólnota tworzy projekty i je weryfikuje.
16. **Na poziomie pojedynczego brata:** każdy brat opracuje własny projekt życiowy, będący konkretnym i trwałym wyrazem osobistych zobowiązań do nawrócenia i sumiennego pielęgnowania wartości ewangelicznych, wyrażonych w profesji zakonnej. Projekt taki należy przedstawić gwardianowi i miejscowej wspólnotie oraz z nimi zweryfikować.

3.3. WZMOCNIENIE TOŻSAMOŚCI-MANDATU MISYJNEGO ZAKONU

17. *“Nasza misja ma podstawy trynitarne: wypływa z jednej misji Syna Bożego, Jezusa Chrystusa, wysłanego przez Ojca (por. Ad gentes, 2), i urzeczywistnia się przede wszystkim w świadectwie życia kontemplacyjnego, świętego i braterskiego (por. Redemptoris missio, 90). Misja dotyczy naprawdę wszystkich, we wszystkich miejscach, gdzie Zakon jest obecny. Chcemy podkreślić, że również bracia należący do Kościołów o starożytnej i dawnej tradycji, w środowiskach często daleko posuniętej sekularyzacji i obojętności są wezwani, aby „iść” z pokorą i prostotą do tych mężczyzn i kobiet, których postać Chrystusa i wspólnota Kościoła “nie interesują”. Pragniemy także przypomnieć, że zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości, pokoju, ochrony stworzenia i dialogu są nieodzowną częścią misji.”⁸*
18. **Na poziomie Zakonu:** W sprawach dotyczących *plantatio ordinis – missio ad gentes*, zgodnie z poleceniem Kapituły generalnej, zarząd Zakonu zdefiniuje *politykę* i opracuje *projekt misyjny dla sześćdziesiątych*, poprzez przygotowanie dyrektorium misyjnego dla *plantatio ordinis* i dla *missio ad gentes*, zainicjowanie programu formacyjnego dla obecnych i przyszłych misjonarzy a także poprzez zapewnienie większej gwarancji stabilności (personalnej, programów formacyjnych i ekonomicznej) misjom już istniejącym.
19. **Na poziomie wspólnoty lokalnej:** każdą wspólnotę braterską zachęca się do większego uwrażliwienia na wezwanie do posłannictwa. Na dwóch płaszczyznach: (a) lokalnej, poprzez ponownie przemyślenie swego posłannictwa we własnym kontekście kulturowym w duchu nowej ewangelizacji i zgodnie z priorytetami Kościoła lokalnego; (b) poza własnymi granicami, poprzez inicjatywy oraz projekty pomocy i wymiany, ze świadomością, że głoszenie Ewangelii jest zadaniem wszystkich.

---

⁸ Przesłanie do wszystkich Braci Zakonu, Indie, 2006

20. **Na poziomie pojedynczego brata:** każdy z braci podejmie odnowę misyjnego charakteru swojego życia, poprzez nadanie konkretnego i wzmocnionego wyrazu własnemu posłannictwu - wewnątrz i poza własną jurysdykcją.

3.4. **Rozwój świadomości przynależenia do jedynej „między-kulturowej” Rodziny**

21. *“Nasz Zakon został powołany przez Ducha Świętego do służby Kościołowi i ludziom szczególna duchowością, która powinna ożywiać działalność Zakonu i zakonnika, wcielać się w dzieła odpowiednio do czasów i kultur. Stąd Duch, w jakim realizuje się określone dzieło, jest ważniejszy od tego, co się czyni. Wymaga to przede wszystkim jasnego rozpoznania charyzmatu właściwego rodzinie zakonnej i jego cech charakterystycznych. Tymi cechami są: braterstwo, mniejszość, konwentualność – wymiary, którymi należy żyć w całkowitym poświęceniu się posłannictwu.”⁹*
22. **Na poziomie Zakonu:** celem pobudzenia wrażliwości na istniejące w Zakonie relacje między wieloma kulturami, (a) Zakon zorganizuje Międzynarodowy Kongres (Kenia, Afryka), poświęcony tematyce wewnątrz-zakonnej wielokulturowości; (b) będzie się wspierać wzajemne poznanie i współpracę wewnątrz i między konferencjami/federacjami; (c) wzmocnione zostanie centrum komunikacji Zakonu, jako narzędzie dialogu, poznania i wzajemnej wymiany.
23. **Na poziomie braterskiej wspólnoty:** celem wspierania poczucia przynależności do Zakonu, każda konferencja/federacja zorganizuje „kapitułę namiotów” (2008-2009 por. Itinerarium osiemsetlecia).
24. **Na poziomie pojedynczego brata:** każdy brat, przyjmując postawę pielgrzyma, będzie gotowy do wyjścia naprzeciw różnym inicjatywom i propozycjom, pochodzącym z zarządu Zakonu, konferencji/federacji lub własnej jurysdykcji.

4. **WERYFIKACJA**

25. Najważniejszym **miejscem** i czasem weryfikacji tego projektu będą:
- Zarząd Zakonu (**Minister generalny ze swoim Definitorium**), jako ośrodek ciągłej weryfikacji celów i środków, wybranych dla tego sześćciolecia;
  - **konferencje/federacje**, a także **kapituły prowincjalne/kustodialne**, jako czas weryfikacji projektów w konkretnej formie, zróżnicowanych ze względu na rozmaitość obecności Zakonu na świecie.
  - **Kapituły konwentualne**, gdzie wszyscy członkowie braterskiej wspólnoty będą mogli ocenić przebytą wspólnie drogę i wybór konkretnych środków, podjętych podczas tego sześćciolecia.
  - **Serce poszczególnego brata**, gdzie każdy jest wezwany do oceny wiarygodności własnego podejścia do obowiązku formacji ustawicznej i przyjmowania postawy osoby posłanej.
  - **Kapituła generalna w roku 2013**, jako uprzywilejowane miejsce weryfikacji drogi, przebytej podczas tego sześćciolecia.

---

⁹ Dokumenty z Meksyku '92. Obecność i świadectwo franciszkańskie (konwentualne) w obliczu trzech tysiąclecia, 1.2-1.3; por. Instrukcja Kongregacji IKiSZA „Życie braterskie we wspólnocie: Congregavit nos in unum Christi amor”, 8

5. Materiały pomocnicze

26. Nie można sobie wyobrazić projektu Zakonu pozbawionego odniesień do doświadczeń oraz drogi, przebytej dotychczas przez Kościół i naszą rodzinę zakonną; z tej racji zachęcamy do sięgnięcia po następujące teksty podstawowej bibliografii:
- a) **Dokumenty Kościoła:** Posynodalna Adhortacja Apostolska *Vita consecrata*, 1996; Instrukcja Kongregacji IKiSZA „Życie braterskie we wspólnocie: *Congregavit nos in unum Christi Amor*”, 1994; Instrukcja Kongregacji IKiSZA *Rozpocząć na nowo od Chrystusa: Odnowione zaangażowanie życia konsekrowanego w trzecim tysiącleciu*, 2002.
  - b) **Dokumenty Zakonu:** Dokumenty Nadzwyczajnej Kapituły generalnej w Meksyku, 1992; Formacja w Zakonie – Ariccia, 1998; *Il Discepolato Francescano* 1983/2001; Sprawozdania z Kapituły Braterskiej i Międzynarodowego Kongresu Wychowawców w Polsce, 2004, Sprawozdania z Międzynarodowego Kongresu Misyjnego w Indiach, 2006; Kapituła Konwentualna – Padwa, 1998.

ZAKOŃCZENIE

27. Mamy świadomość, że dla zrealizowania postanowień Kapituły generalnej zwyczajnej 2007, *Sześćdziesięcioletni Projekt Zakonu* wymaga osobistego i wspólnotowego zaangażowania. Jego urzeczywistnienie zależy istotnie od faktu, iż każdy **brat zobowiąże się do niego osobiście tam, gdzie żyje i gdzie wypełnia swoją posługę**. Z tego powodu projekt domaga się osobistego zaangażowania każdego z braci, każdej jurysdykcji, konferencji/federacji i całego Zakonu, w świetle Ducha Pańskiego, który prowadzi nas śladami Jezusa Chrystusa, na wzór Franciszka.
28. Nie możemy ponadto zapominać, że charyzmat franciszkański został nam powierzony, abyśmy dzielili go z innymi. Dlatego wzywamy każdego brata i każdą wspólnotę do włączenia w nasze życie i ewangeliczną misję służenia Królestwu **całej rodziny franciszkańskiej** (osób konsekrowanych i FZS) **oraz bliskich nam wiernych świeckich**.
29. Uczyńmy naszymi słowa Benedykta XVI: *“Moim życzeniem jest, aby Bracia umieli przyjąć z odnowionym rozmachem i odwagą ten „program”, ufając sile, która przychodzi z Wysoka.”*¹⁰[11].
30. Niech prowadzą nas słowa Serafickiego Ojca naszego Franciszka: *„Słuchajcie, panowie, synowie i bracia moi, i posłuchajcie słów moich. Nakłońcie ucha serca waszego i bądźcie posłuszni głosowi Syna Bożego. Zachowujcie przykazania Jego całym sercem i wypełniajcie doskonale Jego rady. Wysławiajcie Go, bo dobry i wywyższajcie Go w uczynkach waszych, bo po to posłał was na cały świat, abyście słowem i czynem dawali świadectwo Jego głosowi i przywieźli wszystkich do poznania, że oprócz Niego nie ma Wszechmogącego. Trwajcie w karności i w świętym posłuszeństwie i wypełniajcie to, co przyrzekliście mu dobrym i mocnym postanowieniem. Pan Bóg odnosi się do was jak do synów”* (LZ, 5-11).

---

¹⁰ Przesłanie Benedykta XVI do Kapituły generalnej 2007

ZESTAWIENIE

tematów do pogłębionej refleksji i szczególnych wydarzeń sześćdziesięciu

- 2008**   Życie braterskie i misja
              “*Pan dał mi braci...*”
              Celebracja Kapituły namiotów w lokalnych wspólnotach
- 2009**   Życie braterskie (oraz „lokalne” zaangażowanie w proces rewizji Konstytucji)
              Międzynarodowa Kapituła namiotów w Asyżu,
- 2010**   Formacja ustawiczna
              Zebranie ministrów i przedstawicieli gwardianów (w styczniu w Brazylii)
- 2011**   Międzykulturowy i misyjny charakter życia braterskiego
              Kongres „Sprawiedliwości Pokoju, Ochrony Stworzenia, Ekumenizmu i Dialogu religijnego” (w lipcu w Kenii),
- 2012**   przygotowanie dalsze do Kapituły generalnej
- 2013**   Kapituła generalna zwyczajna

NB: w roku 2009 zostaną przygotowane wspólne dla całego Zakonu schematy do refleksji i wzajemnej dyskusji podczas kapituł konwentualnych

---